

БАТЪКІВЩИНА

РІК ВІД. III.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
ДІМІНІ • НЕДІЛЯ 2. II. 1947 р. ПАЛАІЯ

ЧИСЛО: 5/67

КРАПКА НАД

III.

Пітаси, Друже, чому не писав. Правду кажучи, я зовсім, що своїм писаним все тої здорову остоїгид. От, дунаш, скажеш, розписався старий, мов і справді якісь шуб-ліціст чи лідер. Зразу ж хотів був про громадські справи зевсім не писати, бо й без мене багато пишуть. Та потім подумав: стільки вже різного понаписували, чому і мені не можна? Нацо ж мене грамоті вчили? Хіба для того, щоб писав. Тому й різно писати. Хочу закінчити свої міркування про статю О.З. хоча - читав, хочем - викину, не читанчи, а мені лекше - з думі тягар скинув.

"Третім" завданням еміграції п.О.З. уважає: "засінення якнайбільш дружніх зв'язків з усіма поневоленими союзниками народами та розрізнення проблематики спільному фронту всіх цих народів у спільній боротьбі проти большевизму."

Пре це хочу написати кілька слів, розвинуты тему. Не мою думку, це "третє" завдання еміграції в частину "другого", бо воно теж належить до вазиин української нації з іншими націями. Однак п.О.З. слухну відмінно його від загально-дипломатичної праці еміграції, а то ось чому:

В моєму другому листі я писав, що "репрезентатія української справи закордоном мається залежати цілковито в ме-жах обов'язків еміграції, яка мусить бути в постійному контакті з революційним проводом Крам." Це треба розуміти так, що я беру на увагу самостійну працю еміграції на закордонному відділку боротьби, при чому організація і відповідальність за неї мають лежати не на плечах революційного проводу, а на еміграційному центрі.

Але, як ми знаємо, революційний провід осагнув усе порозуміння з революційними чинниками та іншими поневоленими націями; не знаємо, з ким саме в нації підставі оснінено те порозуміння, все ж на терені спільної боротьби в тому напрямі щось робиться. Тому еміграція мусить мати конкретні вказівки революційного проводу в справі засінення дружніх відносин із поневоленими народами, а саме: з ким говорити та про що говорити? Еміграція мусить обмежувати свої ініціативи на цій ділниці боротьби, щоб нереволюційні потягнення не попсувають того, що вже осагнув революційний провід у цій площі.

Отак, різниця в тактиці еміграції в другому та третьому випадку, хіба, ціком ясна. Те саме торкається, навіть у більшій чірі, "розроблення проблематики спільного фронту", як висловився п.О.З. Тут еміграція без доказівок, а краще сказати - без конкретних доручень революційного проводу, не сміє зробити ні кроку, "бо може мильно оцінити ситуацію й зіспустити справу. Практично, виконання "третього" завдання еміграції набагато різнииться від виконання "другого".

Америки відкривати не будемо: "мусимо багато прикладів дипломатичної боротьби інших поневолених народів за їхнє визволення / чехів, поляків, балтійських слов'ян, словаків і ін. /; не бракує І нам власного досвіду, бо ми часом в своїй історії близькучи приклади дипломатичного хисту наших предків. Часо на думці праці гетьманів Хмельницького, Мазепи, Орлика та його сина - генерала французької королівської армії - графа Григорія. Особливо - двох останніх, бо вони вели свою дипломатичну працю десятки років на еміграції. Правда, вони не єслаги основну силу, не використали самостійної "Держави Козацької Нації", та це було не з їх вини. Все ж їх досягненням була турецько-московська війна 1711 р. Та не є не належить до теми. Важче те, що Орлики вказали виразно відмінно, якими маєти дипломатична праця майбутніх поколінь: а) вказувати світові справжні обличчя Москви, незмінність російської закордонної політики та стратегії, склерозах до загарбання цілого світу; б) вказувати що в цьому прагненні спланувати світом "Москва з спрятим учнем Монголії, від яких по їхній упадку, вона перейняла "місце" Тамерлана і Джінгіхана, перебрала їхні методи боротьби й політик; в) вказувати світові / коли він уже зрозуміє московську небезпеку / властиві шляхи боротьби з нею, - відділення від Москви територій поневолених народів та допомога тим народам у створенні їхніх самостійних держав; г) тому, що ми живемо в часі, коли самостійних держав, властиво, немає, бо найбільші держави світу підпорядковують /ради/ - нікто зовсім не зустріється підпорядковувати /свої/ інтереси загальному добрі, та тому, що в світі все більше говориться про уяві держав, - на мою думку, треба було б витягнути з архіву нашої історії деякі документи, згадати міжбратьчків Кирило-Методіївського братства про створення всеслов'янської унії самостійних держав; треба було б зга-

дати політику Центральної Ради перед оголошенням Самостійності; треба б повторити те, що чверть віку тому говорили наші попередники: "Ми не цураємося федерації з іншими германськими націями, але вважаємо, що до тих федерацій, які це дійсно має бути федерації рівних із рівними, а не сьогоднішній "sovітський союз" - шлях веде виключно крізь самостійність. А, крім того, - чи будемо федеруватися, і з ким саме, - ніхто за нас вірішувати не може.

Тому, виказавши вже в чинулому добру волю в цьому напрямку, стоймо на землі самостійності, вважаємо її досягнення найближчою й конечною метою нашої визвольної боротьби. А там, - буде видко, побачимо!

З еміграційними представниками поневолених народів треба усічінні загальні наприਮі наших спільніх дипломатичних старань у напрямі поведення "тирумі народів". Крім того, як озупо завважує п.О.З., "еміграція є зово-в'язаною до засінення якнайбільш дружніх зв'язків із тими народами."

А для цього треба:
а) в зносинах з тими націями уникати всього того, що може нас різнати, і підкреслювати все те, що може нас єднати, або єднало нас колись, у минулому. Найкраще пояснити цю думку на прикладі так актуальних тепер українсько-польських відносин, а саме: яким ми почали в своїх зносинах із поляками від питання - кому належить Львів, - напевно не прийшли б до ладу; навпаки, українсько-польські взаємини можуть напривитися тільки тоді, як і ми і вони будемо уникати вирішення зараз майбутніх проблем, а говоритимо тільки про боротьбу проти спільногого ворога. Також міжнародні чинники /революційний провід, а з його доручення - еміграційний центр/, а не всі еміграція, тоді що кожний Іван із кожним іном, будуть усічінні остаточно, як треба вирішити всі спірні питання, чи ми і вони членою брати за приклад спільну колишню революційну діяльність українських і польських патріотів на Правобережній Україні, без якої буде угоди, чи брати за взір зборівську Умову Богдана з Дніом-Казимиром, об аварську - Петрови з Глуським. В первому випадку "засінення зв'язків" всієї еміграції, всіх Іванів і Янів доброй волі було б дуже замінне. За підставу для цього могли б послужити пригадки тим масам, що в минулому чи не завели сварилися в Балтії, були тих моменти в нашій історії, як погід Сагайдачного на Москву та Смоленськ, - союз "Чазели з Лещинським", дружба шевченка з ворогом балтійським, участь поляків із Великої України в наших визвольних змаганнях, пропечатана кров'ю трьох поляків, що погибли під Базаром. Тих і подібних фактів не є так мало, як здається. - В другому випадку, коли йде про останчу і бормальну вогонь, роль еміграції чусить обмежитися до виконання директив революційного проводу в краї, а нікому не відмінити що тільки еміграційний центр.

І свідомо так довго зупинився на українсько-польських взаєминах, бо співпраця з народом, який так гароною боровся проти наїздника в 1939 - 45 рр., що зуміє так добре зорганізувати свою підпільну армію, є для нас і для загальнії справи боротьби проти большевизму дуже краща. На жаль тут є що "не в порядку".

Згідно з вістками з краю, існує співпраця УПА і "Національними Збройними Силами" /НС/, а на еміграції польська преса пише блаки "о польськім Львові", о "красах всіх міст", знову в наші, за винятком деяких позашкільних статей, твориться на місці, мовляв: "в Львів таки наш"; виходить, що на герені боротьба юонус українсько-польська співпраця та згоди, а на еміграції - як у байці: "стрижено - голено" з того може бути тільки такий вислід, як це було в 1919 р. Троцький передавав по радіо: "Всем, всем, всем! Деникіну і Петлюре! Кіев занят красной армією!" - мовляв, "думче вам дякую, що ви сварите, - я з того скористав у повній мірі!"

Цей приклад різниці українсько-польських взаємин в краї та на еміграції має служити, як іскривлений доказ того, що еміграція не може провадити остаточних розмов із закордонними представниками націй, поневолених Москвою, без попереднього порозуміння з революційним проводом. В даному випадку еміграція мусить знати підставу співпраці УПА і НС. мусить знати, чи еміграційна преса виломиться з умови підпілля, чи діє згідно з нію..

б. у взаєминах із поневоленими націями, як і в зважах в чужародніх взаєминах, треба знати відповідні позиції і зайняти відповідну позицію. Гідність української нації не позовляє, щоб нашу еміграцію хтось "клепав по плечу"; що вважає за "молодшого брата", чи протегованого більшого

родича. Для еміграції таке "клепання" та "протегування" може бути корисне, але для загальноукраїнської справи може бути вільки погане.

За всіму ціну треба відмовитися від підхаличства й захопуванням як рівний із рівним. Краще іноді мужньо призвіти свою помилку в минулому, ніж усічі силами, навіть цілостю фальсифікації відомих цілому світові фактів, відпекувати їх чистоту. Таке жіноче не переконає, а наяваки, може виплинути із мірдайни чинники так, що вони зо своїми українськими контрагентами й говорить не стануть, як із людьми несогадниками, що або їх кочуть пошпити в дурні, або самі є дурніми, які навіть своєї власної минувшини не знають.

З захопленням свої власної гідності водночас, треба теж пам'ятати про гідність нашого контрагента, особливо тих він - наш гість. При всіляких імпрезах треба добре обдумати, чи всі іх складові точки відповідні, чи не зразить єдиної гості. Делікатні точки уміру треба навіть окремо для гостей уважати в програму. І все пляново, згідно з загальними напрямками революційного проводу в краї.

В. Визбутися звички плакати та нарікати в еміграційній пресі на всіх і все. Таке понижує нас і нашу націю.

Г. На поважні теми, що торкаються відносин між націями і іншими поневоленими народами, відміщувати в пресі тільки такі праці, які відповідають, в згідні з напрямками революційного проводу. Ці праці мусить бути добре виготовлені, не чокути містити в собі зайвих образів і тзв. "зосомічніше відмінність". Розгляд найбільш дразливих справ, але в культурній формі, рідко коли може замікнити взаємовідносини /нпр., статтю С.Лиманського "На бічному відмінни", що вийшла в "Вісник УГВР" за жовтень 1945, щодо змісту й форми, відхадав за візиреву/.

Г. Якщо згада з іншою нацією вже осягнена, треба відмовитися від публічних згадок у пресі, на сватах і т.п. Про факти минулого, які в неприязні нашему контрагентові /нпр., Береза Картузька, Бригідка/, а при згадці історичних моментів /1 листопада, роковини смерті Біллеса Й Данилішина і т.п./ слід усунути речі, що можуть вразити сучасного союзника, "бурувого ворога, бо - хіба кожний признає - сучасне майбутнє важливіше від минулого. Коли революційні проводи /як виникало із факту іхньої співідповідності, зуміла перейти до порядку над згадками про волинську й холмську різанини, до речів заїніціовані третім чинником еміграції/ тек мусить ченше згадувати про сварки минулого. Особлише, навіть пригадані фактив минулого боротьби /бо їх не можемо відмовитися від ванування наших річниць, подій та пам'яті полеглих/, можна знайти моменти, які сдають, а не ділють нас із сучасним союзником /нпр., петція старих польських боярськів-революціонерів про помилування Біллеса Й Данилішина, передмова до поеми "Гайдамаки" - Шевченка в т.п./.

Ось так, накресливши свої чіркування про дипломатичну роботу еміграції взагалі та на грунті затиснення приязніх засобів з іншими народами зокрече, перейде до теми, мабуть, найповажнішої, теми, що надається взагалі до широї дискусії. "Так на думці відносин з московською противбільшевицькою еміграцією та - коли такі є - з московськими противбільшевицькими революційними організаціями.

Делікатні українські публіцисти, говорячи про порозуміння усіх поневолених большевиками народів, згадують також народ московський. Якщо це є гарне гасло, мовляв, ми з москалами не воємо, бо вони, бідні, тек поневолені большевиками, - зважаю, що в ці гарні слова ніхто з тиумих не поверти. Коли ж є з політичним потягненням, воно або останеться без підтримки, або - як теза, що не є тезою, помилкова в своєму заłożенні, - може мати в наслідку помилкові та потагнення на фронти боротьби. А це може довести до катастрофи. Чому? Тому, що - навіть приймаючи за факт тезу, що московський народ поневолений інтернаціоналом, що Осьоже править інтернаціональне політібрю, а не національний московський провід - все таки тепер і, мабуть, на даний час, інтерес того інтернаціоналу ідентичний інтересам Ческів, це ї досі, на новий спосіб, вважає себе "третім Римом". І в цьому згаді всі москалі, без різниці по-політичних переконань. Закордонна політика Сталіна-Чолотова націям не різниця від політики царів, починаючи від Івана III, першого самостійного царя, вільного від татарської зверхності. Тільки останній закордонна політика москалів доблася більших успіхів, а те, що мріяли покоління москалів /Пушкін: "слав'янські руці солять в русском морі", те, що не вдалося Олександрові II, осiąгнути на Берлінському конгресі /1878/, осiąгнути Сталін у Потсдамі, 1945 року. Ческів стоять твердо на Балканах, "слав'янські руці Польща, Чехія, вже помаленьку пливуть у "руське море".

1876 року Олександр II пропонував Вільгельмові I свій гвардір для післяння вартичної служби в Берліні, тепер соєві сірі армії несе варту як на Лабі і, хто знає, чи не відмінна політична концепція Бісмарка про німецько-московську дружбу. Факт, що Олександр II хотів надіслати свої

війська по-примітельському, аби відтягти пруську гвардію, потрібну в той час на фронті, а сучасна московська сила стоїть на Лабі як військо переможця, не грас ролі. Однаково нічні, які москалі, сентиментів у політиці не знають. На Далекому Сході не тільки Порт Артур, але й зовнішня Монголія - фактично вже під владою Москви. І який же москвин, незалежно від його політичних переконань, не буде тішитися з того приводу?. І тішиться! Во ще ж здіснення старої, ще з царських часів, пісеньки: "Наша матушка Росія - всьому свету галава". Внутрішня політика большевиків для поневолених народів, особливо тих, що перевішають їх культурно, є жахлива, але не є жахлива вона для москалів. Яка, власне, різниця між НКВД, що навіть тепер зазеться "міністерство внутрішніх справ", і Третім Отделенієм" часів Миколи I, "Тайною канцелярією" Анни Івановни, чи "опірччиною" Івана Грозного?. На троні - чужинець Сталін?. Це ж не першина Взагалі, на московському троні від середини XVIII століття не було чистокровних москалів; але були зате чистокровні чужинці, як наша "приятелька" імператриця Катерина II. Колгоспні.. Та ще пішло інше, як удосконалена система "общественного землевладіння" та удосконалена форма аракчеських "всених поселень". Позбавлення робітництва права мінятися місце праці?. Це ж не новина, бо це в початку XVII ст. Борис Годунов закріпостив селян. А чим же робітників крадуть? Церкви поименно державою?. Та ж вона в таому стані 250 років, від часів Петра I. Звичайно, вони неприємно що - поруч із церквю - існує товариство "Безбожників", які друкують у своїй друкарії видання Патріаршої Канцелярії і про це зазначаються на патріарших грамотах; але ж від часів "відміні і безкровні" багато змінилось, і хто може перечитати, що в Москві, цій країні не обмеженої можливості, колиже не залишає голос батька Сталіна: "Давай попа, ісповідуйся яху!". Тоді жне буде все в порядку, як було старовину. А да того йде, бо, нпр в Парижі соєвіській амбасадор Богомолов уже був на "благодарственном молебене за дарование пабеды". Ось тільки невідомо, чи підкрадив амбасадор під благословення митрополита Свялога, якій в рр. 1914-15 вводив московську православу в Галичині й намагався зруйнувати національну українську церкву. Свялогові не вдалося тоді це, а назавжди від нього причини, але большевики продовжують тепер його працю.

Це все - так сказати, московська політика в загальному. Відносно з української справи: "Будем надеяться, що нікогода і нікака Pacia, авторітарна ілі демократична, республіканська ілі монархічна, стаго /відновлення самостійності України - прим. автора/ не позволить і не допустить", - писав старий московський емігрант Макаров в книжці "Що нужно знати об Україні", 1946 р.

Справедливість вимагає признасти, що між москаліями були і вразливи, які вважають большевиків за контреволюціонерів, що вкрали здобутки лютневої революції 1917 р. З тими нам по дорозі, але, на мою думку, нукари їх не сіді, бо їх дуже мало. Якщо ж такі знайдуться /бу, нпр Савінков/, то, звичайно, з ними треба й говорити і співпрацювати, але... Поміж з іншими самостійної України згадувати: застебнути усі гудзики на підкіах, як колись професор Шахматов, і скажути, як він своєму, здавалося, приятелеві - Симонові Петлюрі: "Его уже ізвіните, а руські і іменем своєго народу не будуть".

Це все, на мою кумку, треба собі добре усвідомити і московів зі поневолену націю не вважати. Але, якщо б революційний креєві наїздки еміграції якісь конкретні дірчнення щодо перозуміння з якою московською еміграційною групою, еміграція це дірчнення виконати мусить.

В сучасному під владою Москви знаходиться тез народ, з яким ми не смеється приємні спомини з недавнього минулого. Цей народ також відчуває - хіба в меншому степені - ваху руку "батька всіх трудящих"; до того ж він переможений і візирається світом за виновника минулого війни та всіх нещастів, які вона принесла. Цей народ ієщаєливий і в цьому нещасті він, як звичайно, пізнає своїх приятелів та ворогів. Чи не час нам, скитальцям, людям без батьківщин, перестати це й своїми споминами та меморіалами, якими начагаємося піднести міжнародне значення нашої справи, поинізувати тих переможених? Вони не заслужили на наше співчуття, не заслужили тих на нашу нейтральність, але чи наша справа виграє від того, що ми тепер доливаємо в їхні чахи гори це й країнині нашої отруї?. Хто знає, що це може бути, а ці переможені зараз фактично теж з народом, поневоленими Москві, що легко можуть стати нашими союзниками або... й ворогами. А пе ї від нас у деякій мірі залишити. Про це, Друже, варто подумати.

Ось і вичерпав усю тему. Тепер швидко листів на громадські теми не чекай.

Бувай здоров! Мабуть, змучився читаним, але й мені писати теж не було легко. Не нарікай!

Твій Старий.

УКРАЇНСЬКИЙ ПОРЕВОЛЮЦІЙНИЙ ТЕАТР

II.

Микола Куліш народився 1892 р., в бідній селянській родині, батьки його наймитували, й сам він також один час наймитував. Учився в сільській народній школі, потім в міській, таму прогімназії, але її не скінчив. Курс гімназії здав як екстерном. В р. 1916-17 Куліш брав участь у війні, як воїн на каратському фронті. Потім працював десь в українських креєвінці, очевидно, як комуністичний агітатор, бо в 1919 р. став членом партії. Поселившись на посаді урядовця в Одесі, він у 1924 році вийшов у зносини

з письменницькою організацією "Гарт", керованою В. Еланом. За дрібні літературні наряди швидко зробився її членом.

Лого перша драматична спроба "97 неземожників" була триумфом. Вона остаточно вирішила долю дальнього існування дрібного урядовця Миколи Куліша. До успіху п'єси, що її вперше виставили 9.11.1924 р. в харківському театрі ім. І.Франка, немало причинилося чудове виконання провідної ролі Мусія Коністки Гнатюка. Під впливом успіху "97", К. написав ще дві подібні п'єси, під назвами: "Комуна в стенах" та "Так загинув Гуска".

Ше перебуваючи в "Гарт"-і К. познайомився з

Миколою Хвильовим. Це було рішальне в його долі. В 1925 р. він перейшов до Харкова і влаштувався в Наросвіті, а потім в редакцію "Червоного Шляху". За деякий час він узяв на себе обов'язки керівника управи Всеукркомдрами при Наросвіті, виступив з "Гарт"-у і заснував разом із Хвильовим нову організацію "ВАПЛІТЕ". З аналогета большевицької революції К. повільно становиться її критиком. К. став хвильовистом, українським націоналістом, і це вже позначалося в його першій п'єсі харківського періоду "Хулій Хурина" написаної 1926 р.

Поява другої п'єси "Народний Малахій" /1928/ причинилася до самоківдації "ВАПЛІТЕ". Але теорія боротьби двох культур /української та московської/ знайшла своє дальнє продовження в літературному альманахові "Літературний ярмарок". Після припинення праці альманаху, К. і Хвильовим, якій організують нове літературне з'єднання "Пролітбронт".

Розпочавши свою працю з Гнатом Ярою, пізніше К., як драматург, поєднав свою творчу працю з театром "Березіль" Л.Курбаса. Він став наче талановитим зв'язковим між ідейними керівниками "Березоля" та ВАПЛІТЕ", Л.Курбасом та М.Хвильовим.

За "Народний Малахієм" з'явилася сатирична комедія "Міна Мазайло", написана в 1929 р. Коли вже "Народний Малахій" натворив Кулішеві клопотів з партією, то "Міна Мазайло" помісжував їх. Ще більш небезпечним стало становлення К. з виходом у світ "Патетичної сонати" /1930/, що вагалі не була видрукувана за большевиків. За нер такої ж долі зазнали її п'єси "Закут" /в першій редакції "Зона"/ та "Прощай село".

Лебединська пісенька драматурга стала "Маклена Граса", що мала розпочати новий театральний сезон 1934-35 рр. в театрі "Березіль", дія 5. вересня. Зразу по прем'єрі її зняли з репертуару, а творця вистави, Л.Курбаса, позбавили звання народного артиста республіки і швидко після цього заарештували.

Самий К. теж швидко дійшов до свого трагічно-го кінця. 8.12.1934. НКВД провело в його приміщенні рутс, забравло 9 листів М.Хвильового з Відня та Праги, датовані 1928 р., а тоге ж самого місяця його заслали на північ. 14.6.1934 р., засіданням трійки по проведенні партійної чистки серед письменників, К. виключили з рядів партії. Постанова говорила слідуєше /навмисне склонюємо її стиль/:

"Витяг з протоколу ч. 8.
1. Куліш, Микола Гурович, 1892 р. народження, слухоносень, член партії з 1919 р. В інших партіях не був. Із партії: заваження за неетичний виступ в житлово-кооперативі /названий кілометровим житловим кооперативом - В.Д./, заваження за відмову відходити на село, заваження за пасивність до партії роботи. Був у червоної армії. Під час чистки виступами товаришин заважав, що майже всі п'єси К. мають ескраве націоналістичне забарвлення і фактично спрямовані проти лінії партії. Так п'єси К.: "Народний Малахій", "Міна Мазайло", "Закут", "Маклена Граса", "Патетична соната" були вилучені як речі явно націоналістичні й чужі. К. ввесь час працював у тісному зв'язку з націоналістичними контроверзійними елементами /Курбас, Яловий/, як людина, що, будучи керівником "ВАПЛІТЕ" та "Всеукркомдраму", спрямовувала свою роботу проти партії.

2. За систему націоналістичних помилок, що особливо виявилися в ідеї націоналістичних п'єс, спрямованих проти лінії партії /"Народний Малахій", "Міна Мазайло", "Закут", "Маклена Граса", "Патетична соната"/, за активну підтримку та тісний зв'язок з націоналістичними контроверзійними елементами /Курбас, Яловий/, як людину, що,

була керівником "ВАПЛІТЕ", "Всеукркомдраму", спрямовувала роботу цих організацій проти партії, як людину з цілком ясною націоналістичною ідеологією, з партії виключити.

Голова комісії: Чередник, члени: Ганс, Сремимко, секретар: Лівшиц."

Ще додатково про К. П.Постишев сказав, що він вступив до терористичної письменницької організації, був знищений советською владою по її викритті. Вістку про ліквідацію К. стверджив і А. Сенченко, голова української філії Спілки радянських письменників...

Виходячи, образ терориста він нібито взяв у героя своєї першої п'єси "97 незаможників".

Ли ми згадували раніше, що п'єса з'явилася на кону 1924 р., а 1925 р. вийшло вже її третє видання. Сосітська критика зустріла п'єсу незвичайно прихильно, вказуючи, що "висока художність образів, правдивість ситуацій роблять "97" одним з найбільших художніх творів революційної епохи".

П'єса показує боротьбу новозорганізованих комітетів незаможників селян із голodom та з табором заможного селянства /"кулаками"/ в рр. 1920-22. Примінені у п'єсі слід пояснювати двома моментами: 1. в п'єсі був вложений певний зміст, що різко відрізняв її від численних попередніх агіток /т.в. мистецтво плякату/. Глядачеві набридли постійні галаси на сцені, показування індустриальних процесів, стрілянини. Пройшов бурхливий час революції і вже була збита перша ескоміна на мистецтві західного експресіонізму. П'єса, після її бурхливих попередників, виглядала до певної міри спокійно. 2. в'єса "97" ще надто близько стояла до наших п'єс побутового театру, а просто й широ скажані слова /чайже з повним звіщенням артизму, як це було в виконанні Гнати Яро/ нагадували чистецтво наших театральних коріфеїв. Тому п'єса "97" стала наче на межі двох етапів. Це й зробило її величезний успіх і в Дарківі, і на провінції. Що, правда, п'єса мала ще деякі недоліки, пов'язані з молодістю драматурга, визначалася особливо перевантаженими побутовими дрібницями, що гальмували хід дії.

Два слідуючі твори: "Комуна в степах" і "Так згинув Гуска" - це тільки повторення того, що К. вже сказав у "97".

На межі формування національної свідомості К. стоїть перша п'єса харківського періоду "Хулій Хурина". Як зазначує С.Л.Бицільськів, це був "сильно згущений шар на советську провінцію". П'єса показувала, як зовнішньо сприйняли різни сівські нововведення повітові обивателі. Герої п'єси - це різні шахраї, пройдисвіти, розтратники, карієрісти, що використовували НЕП /т.в. Нову Економічну Політику/ для свого власного зображення. Водночас К. вивів велике чистецтво тонкої й культурної сатири. П'єсу похвалив у "Правді" хідер правої опозиції Микола Бухарін, за те, що в ній було прикладно висвітлене кредо опозиції - індивідуальність сільського господарства. Пізніше, коли К. попав у ізласку, "Хулій Хурина" був проголошений пасквілем на сівській дійсності.

В нашому часописі від 3.11. ч.р. ми вже подібно зупинилися на цьому творі Куліма, а зарах тільки зазначимо, що основна ідея "трагічного" /я називаю п'єсу автора/ - це несумісність українського самостійницького руху з комуністично-большевицьким політиком Москви. Прагнення "Малахія Стаканчика" зовсім ясне: він хоче ввести людей туди, "де за обріз співати на золотих сіделках голубі будіміри, соціалістичні півні". Йовинша оболонка Малахія, як божевільного, дозволив Кулішеві сподіватися виставлення його драми в советській дійсності.

д.б.

Бек д'Е

БАЛЬОНАДИНКА

Кріс теліпав безвладним ремінем, тулився до мене і, як дотикає цілкою моєї руки, я відчував холод сталі.

Що за чортовинна? Вони я, чи сподівало з крісом? що вона вродлива і-так легко поводиться зо мною - не причина, щоб я топився, як тепло масло.

- Збирайтесь! - останками рішучості наказав я.

Вона якось кокетливо повернула через плече голову, і на її обличчі я вичитав вираз здивування - нарешті хотіла сказати: - Ви це серйозно, чи так собі, від бездідла?

Шельма! Вона думає, що я - хлопчишко, якому можна сказати "не падай", і він слухливо піде за двері. А я ж мав наказ, мусів її арештувати.

- Збирайтесь! - grimнув я суворо, але це так смішно прозвучало, що я мені видалося, наче б я хотів когось перекривити.

• Діл я мої нерви, чори побери? Чому я спокійний? а що, коли б підійде до неї, наставити кріс і отак змусити її таки зібратися?..

Вона, немов відгадуючи мої плани, підійшла до мене й відобрала зброя. Отак сообі, взяла за речінь і повісіла на вішку. Як останній дурень, дивився я то на неї, то на кріс, і не міг здобутися на якийсь гідний вояка чин.

Чого добре, що моїм крісом заарештує мене. Добра було б комедія... .

- Проходьте до стола, - гостинно попросила вона.

- Зарах я прилагоджу каву.

Хотів би я побачити себе в цю хвилину! Як я виглядав? Мабуть, так, як школяр, якому вчитель відбирає книжки за несдружність. Коли б не гірше...

Я загався. Повернувся був до кріса, але вона підійшла до мене, взяла за руки і, нахмурена, сказала:

- Не робіть, будь ласка, дурниць, і йдіть до стола...

Пойла мене й посадила в крісло. Я навіть відчув, як вона итогнула в плечі. А, може, це мені так видалось?..

І чому я, власне, розкис перед цією блондинкою,

яку мав заарештувати? Адже я все мав стільки до діла з дівчатами - й нічого, а тут - немов мені язика відобрало. Звідки ця несміливість?...

Боже, я закохуюся! Ну, так! Вона подобається мені! А чи до того? Зрешто, як вона розгадує мої симпатії до неї? Хіба ж я зможу призватись їй, коли досі, окрім "Збирайтесь", не є сказав нічого?.. А наказ?.. Я чушу вимінти його! Отже, мушу арештувати її.

Вона мовчки розставляла горнятка на столі, а я готувався сказати їй ще раз про причини свого прибутия. Та саме зустріч її погляд із словами десь застрикли в горі.

І якось фальшиво закашляв.

- Ви простудилися? - лукаво синталася вона.

Насмішка так і била з її очей. Та я вона глузув є мене!..

Чомусь я уявив собі миш у лапах кота та прирівняв себе до неї...

Ні, що це я дійсно? Вояк, чи мішок пуху? Дівчина - так сказати б - "баба", насміхається з мене, легковажить, а я собі нічого з того не роблю, ще й каву готовуся пити! Ми, годі!

Я підівся за стільца, рішуче глянув на неї! Іншо ще в собі стільки сили, що не блямнути повіками.

А вона якось здивовано дивилася на мене і кутік її уст дрижал, здергувчись від усміху.

Зовсім снокійно і виміряно я сказав:

- Я вас...
- Кохаете... не так? Мені всього сподівалася від вас цочути це... - і голосно засміялася.

Я відчував, що моє лицце спаленою вогнем, і червонів.

Чому я сморіме-не сказав заготовленого речень? Адже хотів сказати: Я вас мушу арештувати!!.. А тепер

- То ви так навідо мене че захочатися? - пе-ребила вона міркуванням запитом, як в ньому чаїлася іронія.

Звісом збентежений, я нездарно засміялася, і зіткнілося бити себе по лиці, з досади кусати руки

Я вийшов із-за стола і в цю хвилину підійшла до мене вона. Тоді я відокинув її від себе й гостро кинув:

— Відстанте!

Та вона стануда напроти, взяла мене обома руками за шоки й тихо промовила:

— Не відіграйся, біденький... Адже кохаш мене. Не муч себе і признайся...

Її лице було так близько моого, такими свіжими зім'єшились рожеві, м'якісті уста...

Я не втерпів. Вхопив її в обійми і готов був повинти цілком.

Та раз її домогла опекла мою щоку і я заявив, що вона розмахувалася якось енергійно, як мужчина. Віль від удару розійшлися по лиці, і я вистув її із обіймів. Розгублений, стояв серед кімнати.

Вона швидко зодягнулась, і голос її пробудив мене з задуми.

— Можете мене арештувати...

Та я стояв, як стовп.

— Чутте? Можете мене арештувати!...

Ах тепер я зновом прочуяв.

— Так, так, ви арештовані... — буркнув я й віксав до крика.

Вийшов на вулицю. Тіна і ніч висіли над селом. Жінка говорила нічого. Вона йшла першим, а я за нею.

І тут я помітив, що вона точно вела мене до штабу. Зайди вона знає наше розташування? Адже всього чи годин тому ми вівімі в село... — подумав я. Дійсно, було пізно. Її і я арештували за зв'язки з большевиками, чи що нам досели відразу, коли ми вступили в село.

Так із нею прийшов я до штабу, передав її старшиному підстаршині, а сам подався спати.

Ранком визивас мене поручник. Іду.

— Шо ж ти, вонче, розкис біля дівчини?

таким питанням зустрів мене командант відділу.

Ах помутніло в очах. Невже розказали усе вже блондинка? Ну, так! Звідки ж чіг би знати?

— Ну, навіщо мені такий вояк? Як я можу дамі покладатися на тебе, коли якесь дівчине підроблено усмішкою обезброяла тебе?.. Біда мені з цими студентами...

Прийдеться виписати з загому...

Чим я мав виправдятися? Стояв і блішив очима. Ах плакати хотілося із сорочу... Але чотовий вставався за мене. Все зазивав на чюч недосвідченість, молодість та темдітне виховання...

Поручник ще довго виговорював мені, наложив кару, але з загому не виписав.

Проїшло кілька чівіців. Я зовсім зчінився. Заграто разів був у незвідніх боєвих ситуаціях, але не підвів. Один раз, навіть, у наказі по бригаді згадувалося мое ім'я за хоробрість. Головне ж, я тепер умію виконувати наказ...

Ак оце приїхав до села К., де чав проходить старшинський вишкіл, і зустрів свою "архентантку". Пізнала мене і дуже сміялася. Тепер я довідався, що вона працює при оперативному відділі УПА - Захід, як розвідчица, а такі працівники держаться в цілковитій тайні. як розвідчица, вона мала звязки з большевиками й німцями. І арештування її було тільки непорозумінням, бо звідки ж могла знати команда нашої групи про її функцію?...

Тепер, коли довідався, що мене призначили до старшинської школи, дуже зрадил, що будемо часто бачитися. Як зустрічалася з нею, завжди жартливо сідав:

"Бо блондина - це дівчина..."

А вона випереджує мене і кінчаче:

"І про це, чай друже, знай,
Ж візьмеш собі за жінку
Ти якусь блондинку,
Те життя зачиниться у дай..."

ЩО НОВОГО В СВІТІ

СГАЯД ПОДІЙ

Серед подій минулого тижня на кілько місяці висунувалися справи "мирних договорів" для Німеччини та Австроїї. Наради заступників міністрів чотирьох великородзин траїв у Лондоні і, як ідея, дійшло щойно до порозуміння в спрямі договору з Австроїєю.

А Н Г Г А І Й

На лондонській конференції над мирними договорами з Німеччиною та Австроїєю цінує вони однозначність думок. Останній зажмалися виключно договором з Австроїєю. Задіні великородзин задроплювали визнання Австроїї суверенітетом державою. Також була порушення справа договорів, які заключила комісія Австроїї і які зараз неважні. Як в цій справі становище Союзів - цокицо нівдо.

Тим часом до Лондона приїжджають представники інших держав, які, згідно з постановою, мають брати участь в конференції. Одним із перших був представник Польщі. Припускається, що він буде домагатися, щоб договір з Німеччиною був підписаний у Варшаві. Відносно Австроїї з новими пропозиціями й домаганнями виступила Югославія. Вона домагається признання її теренів величини 2 600 кв.км. Своє досягнення Югославія будує на тверджені, що згадані терени історично й етнографічно належать колись Югославії, але, в наслідок германізації вони відпали.

Наради в Лондоні продовжуються, і є надія, що протягом цього тижня закінчиться.

Другим важливим потягненням, яке може заважити на долі Європи, було заснування в Лондоні комітету, який буде опрацьовувати плани створення 3^ї єдиних держав Європи. У проводі Комітету стоїть буший прем'єр Вінстон Черчілль. Зазначують, що заснування комітету не має нічого спільного з урядом і що ця справа "чисто приватна".

П О Д Й І Щ А Й

По довгих приготуваннях, вибори в Польщі відбулися. Щодо їх висліду вже надовго перед тим не було ніяких сумнівів. Партия Чікалічика у відношенні 1:12 перемігала і в цей спосіб перемігши вибори блього уряду.

Першим, що забрав голос у цій справі, був провідник Селянської Пар-

тії, Міколайчик. Він заявив, що буде домагатися визнання виборів у Польщі за неважні. Далі, Міколайчик висловив думку, що наколи б його обсерватори були присутні під час перевилювання голосів, він був би осягнув більшість. Тим часом іх до цього не допустили урядовці, які голоси перевилювали, могли робити все, що тільки самі захотіли. Дехто міг би подумати, що ця справа так виглядала в насвітінні Міколайчика. Але й обсерватори закордонних часописів надавали ряд подробиць, які вказують на неправильність проведення виборів Польським урядом був переконаний, що йому вдається діякі факти задергати в тайні. так, напр., повідомлення варшавської висільни городи про цілковитий спокій при проведенні виборів, а з тієї самої Варшави агенція Ройтера повідомила про ряд заворушень, в яких брали участь багато війська й поліції й які потягнули за собою жертви в людях. Так само Ройтер повідомив про це, що, перед перечислюванням голосів, з виборчих льокалів усувили представників закордонної преси.

Всі ці дані ясно вказують, як Польща розуміє демократію, і хто в Польщі має щось до говорення. І не було б дива, коли б, напр., західні великородзин не визнали виборів у Польщі.

Недавно в англійському парламенті державний міністр Гайді гостро виступив проти польського уряду, освіннувачуючи його в незберіганні чікнародних постанов. Виступ Гайді стояв у зв'язку з тим, що в транспорти німців, які приїхали з окупованих поляками теренів до британської зони, найдено 20 осіб нехідними, а 160 зовсім перemerзлими. Міністр твердив, що транспорт не був забезпечений достаточно кількістю харчів і налива.

Польський уряд, який по останніх

виборах почувався в сіді, зараз у цій справі голос і назавсі усі за кілька Гайді безпідставними. Польська влада вказує на це, що в хвилині, коли британці перебирали транспорти виселених німців у Леттії та Когель-Фурт, все було в порядку, а точку повна відповідальність за вибір наведено випадки падіння на британців.

М А Д Я Р І І Н А

Угорський народ, який по зажиненні війни без застережень кинувся з обіччям комунізму, прохолосив уже грехи, відкрив очі на дійсний стан країни й зараз старається як не зовсім, то більш частинно, скинути

НА МАРГІНЕСІ

Н а ф т а .

Кінець першої світової війни приніс не тільки перемогу алінітів над Німеччиною та її союзниками, але також нафти над вугіллям. Світова війна 1914-1918 так заважала, бакінська нафта, в якій світом володіло вугілля й відізо.

Єдиним, що не проглянув того явища, був Гітлер, який думав, що по перемозі нафти /у першій світовій війні/ він зможе виграти кругу світовій війні, вітвороючи нафтту з вугілля.

Вправді, в початках він мав величезні успіхи, але, кінець-кінців, гору взяла нафта.

Значна нафта забагнула також і Словії, тому й іде диво, що дуже занепокоїлись англо-американським договором про нафттові конcesії на Середньому Сході.

Коли глянемо на статистичні карти світової продукції нафти, побачимо, що більше % продукції припадає на ЗДПА та що друге місце займає не Англія чи Словії, але Венесуела, яка сьогодні продукує нафти якієві стільки що Росія.

Під оглядом нафти американці зовсім вистарчальні.

Натомість положення Словії, некорисне. Ін довго Словії не матичуть піддостатком цього мінералу, вони не можуть думати про відбудову країни, про властування господарської продукції в Україні й Сибірі. Вправді продукція нафти на Кавказі є величава, але всітаки невистарчує для ще більших потреб держави. Навіть бориславські та румунські джерела не в силах задоволити апетит Словії. І не диво тоді, що Росія захлопну кидатися на такі скромні нафтovi поля Австроїї й Мадярщини.

Положення Словії тим більше скрутне з уваги на англо-американську угоду. Нафтovі терени, про які тут чове в 46 % легат у Новому Світі, а в 42 % простягаються від кордонів Туреччини, через Сирію, Месопотамію, Іран, до обох берегів Перського заливу та Індійського океану.

ЗДПА й Англія мають сьогодні в своїх руках контроль 90 % світової продукції нафти і могло б здаватися, що в цьому відношенні

яти і потім "вогні, окрадену, збудять". Сталось те, що боявся Тарас, "аси народні ні політично, ні національно підготовані до счастливого життя не були, а серед інтересів панували соціалістичні, чужі духові українському народу. Все це національний звір пірвав за собою ці маси, які відрухово відчули, що за ними правда, за ними Бог. Твориться українське військо, яке соціалісти з українського уряду протистоять тому. Вони не можуть і уязити собі України самотсійною.

Але життя зустріє з шляху свого відстоїв армія твориться, армія бореться, і, на домагання військових кіл та під впливом політичних чіжнародних подій, 22.1. 1918. Центральна Рада своїм IV. Універсалом проголосувала самостійність України.

Чинув рік, жорстока боротьба з захланними сусідами не вдавалася. Як чорні куки на шир, лягалися на Україну ті, кому молоді держави гарантували привільї і мар.

Та гід до життя у відповідь на всі зазіхання ворогів дав акт 22.1.1918., акт соборності всіх українських земель. "Словомиць відівчівши мрії, для яких жили й за які виміряли найбільші омы України. Від нині є тільки один незалежна Українська Народна Республіка!"

Минули роки, впала держава. Та ляглися символи, до горітимуть у серцях українського народу вічно: 22.1. 1918. 22.1.1919.

Зараз Україна зайнята ворогом, але боротьба йде далі й буде йти до переможних вислідів.

Гарячим закликом до єдності, до вірності ідеям боротьби за волю, закінчив свій змістовний реферат п.полк. Чалець.

Хоч реферат мібі закінчив офіційну частину вечора, але глибоко продумана й з смаком уложенна програма художньої частини ввесь час тримала присутніх в напружені, примушувала відчувати заглу хвилини тоді, коли з кону ззвучала імітація дзвінів Святої Софії, макет якої, разом із пам'ятником гетьманові Б.Хмельницькому, височів на кону, і тоді, коли суворі вояцькі лави виструнились тисичною масою пошані тінію полеглих, і тоді, коли з кону ззвучали декламації, і коли, нарешті, хор "А" ілюстрував піснями цю славу, цю гірку історію краю та народу нашого.

Опілесків не буде. Кожний присутній відчував, що тут не просто вечір пісні, ні; тут стогне душа народу укримленого, народу, що віками бореться за свою волю, народу, що склав такі жертви на віттарі Батьківщини, як ні один народ світу. І все ж народ від боротьби не відмовився, не пішов слідами тих, що пасивно чекають на порятунок, а самі мовччи коряться. В чилах народу нашого пливе кров, а не вода.

І таки бахана воля прийде! Прийде тоді, коли покинемо взаємне поборювання, партійну грязь за шкіру невбітого ведмедя, коли об'єднемося довкруги одного проводу, єсімі визнаного, авторитетного, коли покинемо служити чужому паневі. Не дурно ж Академія скінчилася замененими словами гімну "Не пора, не пора".

В.-КС

КАНАДІЙСКІ ГОСТИ В ТАБОРІ.

23. січня 1947., у своїй півторній дорозі з поїздки по Європі, прийшли до нашого табору посол канадського парламенту п.др. Глінка та його дружина. Відвідуючи наш табор, Достойні Гости мали на меті не тільки дрігнути нашу життя, але теж зібрати відповідні матеріали, щоб відтак подбати про покращення нашої долі.

Де перед візdom до табору, п.Посол, разом з о.др. Когутом, який був у нашему таборі вже раніше, відвідалі відповіді англійські командні органи, а опілескі, в товаристві англійського бригадира - полк. Конвела, полк. Дольмана, команданта тінічного табору в Річине - чайр. Карігена та лейтенанта-лікарки, прибули до нашої команії. Після короткого прийняття та спільноти зимки, англійські гости від'їхали, а п.Посол з дружиною, в супроводі о.др. Когута та команданта табору - п.майор. Яськевич та ректора Інституту ім.св.Іосафата - о.пор. Кордуби, подалися на оглядини табору. Під час проходу по табору, Шановні Гости мали зможу зближувати приглагоми умови нашого життя. Таборовики всіди вітали їх як тільки могли найцикіше, а це часто витворювало зворушливе сцену.

Вернувшись до комінди табору, в год, 16.30, п.посол присвітив дещо часу розмові з представниками частини преси. В кількох коротких реченнях деяностін Гість с'ясував ціль своєї поїздки по скітальських таборах Європи, а це, щоб особисто пізнати проблеми, які - все по скінченні війни - порушували у парламенті двічі, та щоб підшукати більш переконливі аргументи для дальшої оборони інтересів скітальців.

Відтак промовляли представники табору. П.п.полк. Долинський подякував за відвідини й за дотеперішні старання про нас та підкорявся, що наша справа в основному різиться від "справи "ДН", бо ми - військові полонені, які колись свідомо взяли зброя, щоб захищати п'ятькішину.

П.с. сот. Чумієвич, що промовляв як другий, просив інтервюювати в справі допомоги в першій бажаючих за океан та можливо найшвидшого поєднання з різними на еміграції.

П.п.полк. Сіленко в ядерних речених звернув увагу Шановні Гости на несприятливі життєві умови таборовиків та заанчив, що таборові потреби допомога не в пакунках й долірах, але в неганному вирішенні його долі. "Чи не бажаємо собі вигідні і достатків", - говорив, - бо не для цього ми брали у руки кріс, але звичаємо забезпечення нам прав людини, звичаємо права чесної праці зароботи як прокоток собі та своїй родині. Ми, воїни, не лякаємося за суду й смерті, а навпаки, готові відповісти перед судом справедливості за свої вчинки, коли спорона піде на дільниця народу, затяжини з заслоном" розв'язки нашого життя, які вона для нас буде й жорстока, ми суть в першій

мірі бажаємо..."

Безпосередньо по нараді, Шановні Гости поїхали до Таборового Театру, де, з нагоди їх приїзду, був влаштований попис мистецьких груп табору, з виставою п'еси "На ясні зорі" та виступами хорів і оркестри.

Актори Таборового Театру надулювали всіх зусиль що виконання п'еси поставили на найвищому рівні. Режисер - п.Стоярчук, в ролі Ліда Запорожця, та п.Срандженко, в ролі Олени, просто переросли себе. Наскільки вдало буда вистава - найкраще можна було вічитати на болічах Гостей, які час-від-часу ухrackом витримали непронесені сльози.

Зараз же по закінченні вистави, відоувся концерт. В його першій частині виступав таборовий хор "Б", під керівництвом п.Гавриліка, з піснями: "Псалом "Хвала Бога" /Лірім/, з теноровим сольном п.Чорнія, "Не плач Рахиле" /Купчинський/, з баритоновим сольном п.Шикувича, в "Ізанка" лемківських пісень /Колесса/; "Ta болять річки" /Колаш/ та гуцульський танець "Аркан", в виконанні танцювального ансамблі. Заповідав п.Лінків.

Програму другої частини концерту виконував таборовий мистецький ансамбль "Бурлака", популярно званий хор "А". У свою вдалому виступі /що й потверджували гучні опілескі ансамблі зареєстрували пісні хорові, солістів, танці. Хор відспівав пісні: "Ой, видить Бог" /Стеценко/, в обробці Гумініловича/, "Різдвяна посльча" /Лисенко/, "Ішли три царі" /Кимпіль/, "Не плач Рахиле" /Купчинська/. з баритоном сольном п.рабуника, в "Ізанка" щедривом /Стеценко - Гумінілович/, "Давони" /Котко - Гумінілович/, "З окружка" /Ніжанківський - Будний/, "Зозуля" /Ніжинський - Людкевич/, "Стелся барвінок" /Лисенко - Домашівця/, "Ревука" /в гармонізації Домашівця/, і на закінченні, на гучні бахани піблікі, "Птичий хор" та "Засіло сонце". Теноровий соліст п.Войтонч, в акомпанементі бандури /Бабуник/, проспівав народну пісню "Ой, по горі", а тріо танцюристів /мн. Куніренко, Когутяк, Перегінець/ виконало танець "Іхас козак за Думай". В перервах грали молода симфонічна оркестра п.Домашівця, заповідав п. Я.Паньків.

Як востаннє замкнулася куртіна сцени, на прохання команданта, проповів п.Посол Глінка. Спершу п.Посол звернувся по-англійськи до присутніх чужинецьких гостей, з по-дяком за зрозуміння та лояльність у відношенні до довірених їм людей. Промовив підкреслив, що йому доручили побачити цих людей, познайомитися з їх положенням та помочити. З дальшому п.Посол говорив рідною, українською мовою. Він з'ясував ціль свого приїзду до Європи словами: "Ми хотіли бачити ваше життя, а зокрема вишукати в ньому аргументи для оборони ваших людських прав, аргументи, оперті на фактах, а не на почуттях, як це було досі... Канада й Америка не має такої сильної зірки, яка є у вас. Ваш гід до життя, ентузіазм, перевищують усе, що я коли-небудь бачив. Вся українська еміграція, стара і нова, не доріянуть ваму нічому... Я ніколи не бачив такого яскравого відзеркалення душі, як у ваших танцах, ваші пісні, ваші гри... Набутий образ, який залишився в моєму серці до самого смерті, я буду намагатися передавати за океаном тим, що мені доручили юріти съди, до вас. Від себе я побажав би вам найкращого здоров'я й сильної вірі витримати в невідкладних обставинах вашого сьогоднішнього життя..."

Небагату вимушені слова чесності, цирку промову чиєсльна публіка нагороджувала гучними опілесками.

На спомін відвідин, п.майор. Яськевич передав від табору дякіні дрібні гуцульські вироби.

Пан Глінковський, що своїм словом замкнула мечі, підякував за відмінність та особливо - за виконання програми вечора. "Я бачив подібні імпрези в Канаді", - говорила п.Посол, - "влевих них не було віддано стільки душі, стільки життєвого вогню, як у вас..."

"Слова п.Глінкової слухачі перервали частими й різними опілесками.

Ми, таборовики, сачили в словах і постуві Шановніх Гостей тверду волю помочити нам, зрозуміли, як відповідальність тяжка на праці п.Посола. Як важко погодити державні інтереси Канади з інтересами національними, українськими. Ми віриємо, що Гості відбори усі перешкоди й дзюжати всіх зусиль, щоб - за своїм словом - прийти з помічкою.

ДО-Т.

В КРИВОМУ ДЗЕРКАЛІ.

"Take то в нас життя..."

